

**3^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών

«Το Δικαίωμα των Κοριτσιών και Γυναικών στην Εκπαίδευση»

Πρόεδρος: Ελένη Κοπαΐλα

Αντιπρόεδρος: Γεώργιος Λούκας

Περιεχόμενα

1.Καλωσόρισμα του Προεδρείου	3
2.Ιστορική Επισκόπηση: ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών και η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών	4
3. Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών	4
4. Άρθρο 10 Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών	5
5. Επεξήγηση Ορολογίας	6
6. Ανάλυση του άρθρου 10 της Σύμβασης μέσα από την Γενική Σύσταση της Επιτροπής	6
7. Το ειδικότερο ζήτημα των φυλετικών στερεοτύπων	8
8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες	9
9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη	9
10. Ηλεκτρονικές Πηγές	10
11. Βιβλιογραφία	10

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε στην 3η Μαθητική Προσομοίωση: “Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη”, και συγκεκριμένα στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών. Ως μέλη αυτής της Επιτροπής, καλείστε να ασχοληθείτε με πολύ σημαντικά ζητήματα που αφορούν την προστασία του δικαιώματος όλων των γυναικών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση και να παραθέσετε τις προτάσεις σας πάνω σε αυτά.

Ευελπιστώντας πως αυτή η εμπειρία θα είναι μοναδική για εσάς και πως θα αποτελέσει εφαλτήριο για να γνωρίσετε καλύτερα και σε βάθος τον κόσμο των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, δημιουργήσαμε τον ακόλουθο Οδηγό Μελέτης. Σκοπός του είναι να σας βοηθήσει στην προετοιμασία σας και να σας δώσει τα κατάλληλα ερεθίσματα για προσωπική αναζήτηση και για εύρεση ιδεών και προτάσεων, με στόχο έναν καλύτερο κόσμο, όπου όλες οι γυναίκες μαθήτριες θα απολαμβάνουν ισότιμη αντιμετώπιση στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ανυπομονούμε να σας συναντήσουμε από κοντά και να σας βοηθήσουμε με κάθε πρόσφορο μέσο στη συμμετοχή σας. Γεμίστε τους εαυτούς σας με διάθεση, ζήλο και ευρηματικότητα και απολαύστε όσο το δυνατόν περισσότερο αυτή την μοναδική ευκαιρία.

Καλή επιτυχία και καλή διασκέδαση σε όλους!

Με εκτίμηση,

Ελένη Κοπαΐλα, Πρόεδρος

Γεώργιος Λούκας, Αντιπρόεδρος

2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945 και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών . Σήμερα αριθμεί 193 κράτη μέλη.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την *«ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας»*.

Βασισμένη στους σκοπούς αυτούς, και εστιάζοντας στη μη διάκριση φύλου, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε στις 18 Δεκεμβρίου 1979 τη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών¹. Ο νομικός χαρακτήρας της ως Διεθνούς Σύμβασης επιφέρει τη δέσμευση των 189 κρατών – τα οποία αποκαλούνται εναλλακτικά «συμβαλλόμενα κράτη»- τα οποία την έχουν επικυρώσει, ως προς την εφαρμογή των διατάξεών της. Στη συνέχεια τα κράτη μέρη υιοθέτησαν το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, που αναγνωρίζει την ατομική αναφορά σε περίπτωση παραβίαση της Σύμβασης από ένα κράτος μέρος. Η Ελλάδα έχει κυρώσει και το Πρωτόκολλο.

3. Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW) αποτελείται από 23 μέλη, τα οποία δεν εκπροσωπούν κράτη, αλλά είναι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες. Εντός των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ανήκουν: Η εξέταση ατομικών αναφορών κατά κρατών-μερών και η διερεύνηση αυτών, καθώς και η λήψη μέτρων και η εξέταση εκθέσεων υποβληθέντων από τα κράτη. Τέλος, στα καθήκοντα της Επιτροπής συγκαταλέγεται η εξέταση των περιοδικών εκθέσεων που στέλνουν τα κράτη για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης στο εσωτερικό τους, καθώς και η έκδοση των καταληκτικών παρατηρήσεων της επιτροπής προς τα κράτη μέρη.

¹ Η Ελλάδα, με τη σειρά της, προχώρησε στην επικύρωση της παραπάνω Σύμβασης με τον Νόμο 1342 του 1983 (Ν.1342/1983)

4. Άρθρο 10 Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών ώστε να τους εξασφαλίσουν δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση και, ιδιαίτερα για να εξασφαλίσουν, σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας:

α) Τους ίδιους όρους επαγγελματικού προσανατολισμού, παρακολουθήσεως σπουδών και αποκτήσεως διπλωμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των κατηγοριών, στις αγροτικές ζώνες όπως και στις αστικές ζώνες. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να εξασφαλιστεί στην προσχολική, γενική, τεχνική, επαγγελματική και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε άλλο μέσο επαγγελματικής εκπαίδευσης.

β) Το δικαίωμα να παρακολουθούν τα ίδια προγράμματα, να έχουν ένα εκπαιδευτικό προσωπικό με προσόντα της ίδιας τάξεως, σχολικούς χώρους και εξοπλισμό της ίδιας ποιότητας.

γ) Την εξάλειψη κάθε στερεότυπης αντιλήψεως των ρόλων του άνδρα και της γυναίκας σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές εκπαίδευσης ενθαρρύνοντας τη μεικτή εκπαίδευση και άλλους τύπους εκπαίδευσης που θα βοηθήσουν την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και, ιδιαίτερα, αναθεωρώντας τα σχολικά βιβλία και τα σχολικά προγράμματα και προσαρμόζοντας τις παιδαγωγικές μεθόδους.

δ) Τις ίδιες δυνατότητες όσον αφορά τη χορήγηση υποτροφιών και άλλων επιχορηγήσεων για τις σπουδές.

ε) Τις ίδιες δυνατότητες παρακολουθήσεως των προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαίδευσης για ενηλίκους και λειτουργικής στοιχειώδους εκπαίδευσης, προς το σκοπό κυρίως να ελαττώσουν το νωρίτερο κάθε απόσταση εκπαίδευσης που υπάρχει μεταξύ ανδρών και γυναικών.

στ) Τη μείωση των ποσοστών εγκαταλείψεως των σπουδών από τις γυναίκες και την οργάνωση προγραμμάτων για τα κορίτσια και τις γυναίκες που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο.

ζ) Τις ίδιες δυνατότητες να συμμετέχουν ενεργά στα σπορ και τη σωματική αγωγή.

η) Τη δυνατότητα να λαμβάνουν ειδικές πληροφορίες μορφωτικής φύσεως που τείνουν να εξασφαλίσουν την υγεία και την ευτυχία των οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων σ' αυτές και της πληροφόρησης και συμβουλών σχετικών με τον οικογενειακό προγραμματισμό.²

² https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=26233

5. Επεξήγηση Ορολογίας

Επαγγελματική εκπαίδευση: Εκπαίδευση που δίνει έμφαση στις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα (όπως για παράδειγμα η δακτυλογράφηση ή η εισαγωγή δεδομένων) ή για μια τέχνη (όπως η ξυλουργική ή η συγκόλληση).³

Στερεότυπη αντίληψη: Το σύνολο των γενικευμένων και απλοποιημένων αντιλήψεων που αποκτώνται ως αποτέλεσμα προκαταλήψεων απέναντι σε άτομα, ομάδες και ιδέες.⁴ Συγκεκριμένα, μία στερεότυπη αντίληψη φύλου είναι μια γενικευμένη άποψη ή προκατάληψη σχετικά με τα χαρακτηριστικά ή τους ρόλους που έχουν ή πρέπει να διαθέτουν οι γυναίκες και οι άνδρες. Το στερεότυπο του φύλου είναι επιβλαβές όταν περιορίζει την ικανότητα των γυναικών και των ανδρών να αναπτύξουν τις προσωπικές τους ικανότητες, να συνεχίσουν την εκπαιδευτική και επαγγελματική σταδιοδρομία τους και να κάνουν επιλογές για τη ζωή τους.⁵

Συνεχής εκπαίδευση: Επίσημες διαλέξεις, μαθήματα, σεμινάρια, διαδικτυακά σεμινάρια ή οποιοδήποτε άλλο παρόμοιο είδος εκπαιδευτικού προγράμματος που σχεδιάστηκαν για να εκπαιδεύσουν ένα άτομο και να του δώσουν περαιτέρω δεξιότητες ή γνώσεις για επαγγελματική εφαρμογή. Τα προγράμματα αυτά προορίζονται για εκπαίδευση αναφορικά με νέες εξελίξεις ή για την αξιοποίηση της εμπειρογνωμοσύνης ενός ατόμου σε ένα συγκεκριμένο τομέα.⁶

Λειτουργικός αλφαριθμητισμός: Ορίστηκε για την UNESCO ως η εκπαίδευση των ενηλίκων ώστε να «ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ανάγνωσης και γραφής που έχουν τεθεί σε αυτούς». Αυτή τη στιγμή, η φράση περιγράφει τις προσεγγίσεις προς τον αλφαριθμητισμό που υπογραμμίζουν τη σημασία απόκτησης των κατάλληλων λεκτικών, γνωστικών και υπολογιστικών δεξιοτήτων για την επίτευξη πρακτικών στόχων σε πολιτιστικά περιβάλλοντα. Παρόλο που ονομάζεται και «αλφαριθμητισμός επιβίωσης» και «αναγωγικός αλφαριθμητισμός» λόγω της έμφασης που δίνει στο ελάχιστο επίπεδο ικανότητας και στην προετοιμασία των εργαζομένων για θέσεις εργασίας, η λειτουργική στοιχειώδης εκπαίδευση υπερασπίζεται από τους υποστηρικτές της ως ένας τρόπος βοήθειας προκειμένου να αποκτήσουν οι άνθρωποι ικανότητες επιτυχούς διαπραγματεύσεως στο κοινωνικό τους πλαίσιο.⁷

6. Ανάλυση του άρθρου 10 της Σύμβασης με βάση την Γενική Σύσταση της Επιτροπής

Σύμφωνα με το άρθρο 21 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών, η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών δύναται να υιοθετεί Γενικές Συστάσεις, βασιζόμενες στην εξέταση των αναφορών και των πληροφοριών που λαμβάνει από τα συμβαλλόμενα κράτη. Τα συμβαλλόμενα αυτά κράτη αποτελούν και τους αποδέκτες των Συστάσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν την ανάλυση των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων των κρατών, όπως αυτές πηγάζουν από την Σύμβαση.

³ <http://www.businessdictionary.com/definition/vocational-training.html>

⁴ <http://psychologein.dagorastos.net/2007/09/24/stereotypa/>

⁵ <https://www.ohchr.org/en/issues/women/wrgs/pages/genderstereotypes.aspx>

⁶ <http://www.businessdictionary.com/definition/continuing-education-program.html>

⁷ <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/functional-literacy>

Κατά την 68η σύνοδό της, λοιπόν, το 2017, η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών υιοθέτησε την 36η Γενική της Σύσταση, η οποία αφορά το «Δικαίωμα των κοριτσιών και των γυναικών στην εκπαίδευση», εξειδικεύοντας τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων κρατών ως προς το άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών.

Περίληψη Γενικής Σύστασης υπ' αριθμόν 36⁸:

Η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι, παρά τις συνεχείς προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών και την ενσωμάτωση της ποιοτικής εκπαίδευσης στους Στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (Στόχος νούμερο 4)⁹, τα κορίτσια και οι γυναίκες στερούνται το βασικό δικαίωμα της εκπαίδευσης σε δυσανάλογα ποσοστά συγκριτικά με τα αγόρια και τους άντρες, στρέφει την προσοχή των κρατών στις τρεις διαστάσεις του δικαιώματος στην εκπαίδευση, με στόχο την επίτευξη ισότητας των φύλων στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Συγκεκριμένα, οι τρεις διαστάσεις του δικαιώματος στην εκπαίδευση είναι οι εξής:

- Το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση
- Τα δικαιώματα εντός της εκπαίδευσης
- Τα δικαιώματα μέσω της εκπαίδευσης

Το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση:¹⁰ Αφορά τον βαθμό συμμετοχής των αγοριών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση ερευνώντας παραμέτρους, όπως η επάρκεια των υποδομών, η πρόσβαση στην τεχνολογία, η παροχή δωρεάν ή έστω οικονομικά προσιτής εκπαίδευσης, η συμμετοχή στην εκπαίδευση κοριτσιών από μειονεκτούσες ομάδες (εθνικές μειονότητες, πρόσφυγες, άτομα με αναπηρίες κλπ), καθώς και η πρόσβαση στην εκπαίδευση σε περιπτώσεις ενόπλων συγκρούσεων ή φυσικών καταστροφών.

Τα δικαιώματα κατά την εκπαίδευση: Ξεφεύγοντας από το ζήτημα της αριθμητικής ισότητας, ερευνάται η ουσιαστική ισότητα στην συμμετοχή αγοριών και κοριτσιών στην εκπαίδευση, δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό σύστημα πολλών χωρών εξακολουθεί να προάγει στερεότυπα, τα οποία οδηγούν στην διακριτική μεταχείριση των κοριτσιών όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και στην μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία. Σε αυτό το στάδιο εξετάζονται ζητήματα όπως η σεξουαλική παρενόχληση κοριτσιών στα σχολεία και ο εκφοβισμός μέσω διαδικτύου, καθώς και η δίκαιη συμμετοχή γυναικών σε διευθυντικές θέσεις στα σχολεία.

⁸https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2FC%2FGC%2F36&Lang=en

⁹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/education/>

¹⁰ Πιο αναλυτικά, βλ. σελίδα 4 της Γενικής Σύστασης 36, όπως αναφέρεται παραπάνω

Τα δικαιώματα μέσω της εκπαίδευσης: Η εκπαίδευση παρέχει στα κορίτσια γνώσεις και βοηθάει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων τους, με αποτέλεσμα να διαμορφώνει και να προωθεί ένα πρότυπο σχετικά με τον ρόλο και τα δικαιώματα της γυναίκας στον κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό τομέα της μετέπειτα ζωής της. Το εξής ζήτημα αναλύεται αμέσως παρακάτω.

7. Το ειδικότερο ζήτημα των στερεοτύπων λόγω φύλου

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως σε βάρος των Γυναικών, τα κράτη μέρη είναι υποχρεωμένα να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ίσα δικαιώματα για τις γυναίκες και τους άντρες στον τομέα της εκπαίδευσης. Το ζήτημα που ανακύπτει είναι με ποιον ακριβώς τρόπο θα επιτευχθεί η ισότιμη μεταχείριση των δύο φύλων, δεδομένων όλων των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που αναπαράγονται μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος σε βάρος των κοριτσιών και οδηγούν σε διακριτική μεταχείριση απέναντί τους.

Όπως αναφέρεται στην Γενική Σύσταση υπ' αριθμόν 36, παρά το γεγονός ότι μεγαλύτερα ποσοστά γυναικών διαθέτουν πτυχία και άλλες πιστοποιήσεις σε σχέση με τους άντρες, οι άντρες είναι αυτοί που καταλαμβάνουν υψηλόβαθμες θέσεις εργασίας στους αντίστοιχους επαγγελματικούς τομείς. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό δεν είναι άλλος πέρα από την εμφανή κυριαρχία των στερεοτύπων λόγω φύλου.

Πιο συγκεκριμένα, ειδικότερα στον εργασιακό τομέα παρατηρείται διάκριση υπέρ του ανδρικού φύλου, καθώς για πολλά χρόνια το πρότυπο του άντρα που εργάζεται και συντηρεί την οικογένεια και της γυναίκας που μένει στο σπίτι και φροντίζει την οικογένεια, επικρατούσε στην κοινωνία. Σήμερα, παρά την βελτίωση της κατάστασης, μιας και η πλειοψηφία των γυναικών εργάζεται, ανισότητα με λόγω φύλου εξακολουθεί να υπάρχει, αν σκεφτεί κανείς τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας όσο και μερικής απασχόλησης των γυναικών σε σχέση με των αντρών, καθώς και το μικρότερο ποσοστό γυναικών που συμμετέχει σε υψηλόβαθμες θέσεις εργασίας και στην πολιτική.

Πώς συνδέεται, λοιπόν, το εκπαιδευτικό σύστημα με την επικράτηση τέτοιων αντιλήψεων; Η απάντηση ανευρίσκεται στους τρόπους διδασκαλίας και στα μοντέλα που προάγει η εκπαίδευση¹¹. Με άλλα λόγια, τα σχολεία προωθούν αντιλήψεις όπως ότι τα αγόρια είναι καλύτερα στις θετικές επιστήμες και σε τεχνικά επαγγέλματα (μηχανικοί, μαθηματικοί, φυσικοί κλπ) ή ότι μόνο οι γυναίκες μπορούν να μεγαλώσουν ένα παιδί ή να κάνουν τις δουλειές του σπιτιού.

¹¹ <https://www.coe.int/en/web/genderequality/education>

Καταληκτικά, η διακριτική μεταχείριση των κοριτσιών και των γυναικών στην εκπαίδευση είναι ένα ζήτημα με πολλές εκφάνσεις. Η εξεύρεση λύσεων ικανών να αντιμετωπίσουν οριστικά το πρόβλημα κρίνεται περισσότερο από αναγκαία, ώστε να υπάρξει σταδιακά μια δίκαιη κοινωνία με ίσες ευκαιρίες για όλους.

8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες

1. Πώς θα μπορούσαν να αλλάξουν τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις περί ανωτερότητας της ποιότητας των ανδρικών εκπαιδευτικών ικανοτήτων και άρα, να επιτευχθεί η ισότιμη αντιμετώπιση των δυο φύλων ως μαθητών;
2. Πώς θα μπορούσε να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στην εκπαίδευση και η απόλαυση πλήρων εκπαιδευτικών δικαιωμάτων από γυναίκες και κορίτσια σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (π.χ. πρόσφυγες, άτομα με αναπηρία);
3. Ποιος πιστεύετε ότι θα πρέπει να είναι ο χαρακτήρας της εκπαίδευσης ώστε να παρέχει στα κορίτσια τα κατάλληλα εφόδια για την εισαγωγή τους στην κοινωνία ως ισότιμα μέλη με τους άνδρες;

9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη

1. Το πρωτότυπο κείμενο της Γενικής Σύστασης, διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο:
http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/INT_CEDAW_GEC_5832_E.pdf

2. Η μηχανή αναζήτησης σχετικά με το ποιες διεθνείς συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει υπογράψει και κυρώσει κάθε κράτος-μέλος του ΟΗΕ. Έμφαση πρέπει να δοθεί στο αν συγκεκριμένο κράτος έχει υπογράψει και κυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και τα δυο προαιρετικά πρωτοκολλά του. Διαθέσιμη στον σύνδεσμο: <http://indicators.ohchr.org/>.

3. Οι εκθέσεις της Επιτροπής για τα κράτη μέρη (με έμφαση κάθε εμπειρογνώμονος στο κράτος το οποίο εκπροσωπεί στην Επιτροπή) που είναι διαθέσιμες στο:
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=45&DocTypeID=29.

4. Οι «Παρατηρήσεις» (με έμφαση και εδώ στο κράτος που εκπροσωπεί ο κάθε εμπειρογνώμων) της Επιτροπής για τα κράτη μέρη που είναι διαθέσιμες στο:
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=5.

5. Στατιστικά στοιχεία και ποσοστά σχετικά με την εκπροσώπηση των φύλων σε διάφορους τομείς είναι διαθέσιμα εδώ: α) <https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs> , β)

<http://www.unwomen.org/en/how-we-work/gender-parity-in-the-united-nations/current-status-of-women>

6. Οι ηλεκτρονικοί υπερ-σύνδεσμοι που επισυνάπτονται στις υποσημειώσεις που είναι ενσωματωμένες στο κείμενο του Οδηγού Μελέτης, καθώς και αυτοί που παρατίθενται στο μέρος: «Ηλεκτρονικές Πηγές» του Οδηγού Μελέτης.

10. Ηλεκτρονικές Πηγές

1. https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=2_6233

2. <http://www.unwomen.org/en>

3. <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

4. <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/CEDAWIndex.aspx>

5. <https://www.coe.int/en/web/genderequality/education>

6. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/education/>

7. <https://www.ohchr.org/en/issues/women/wrgs/pages/genderstereotypes.aspx>

11. Βιβλιογραφία

1. Παρασκευή Νάσκου-Περράκη, Δικαιώματα του Ανθρώπου: Παγκόσμια και Περιφερειακή Προστασία, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2016.

2. Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2006.

3. Παρούλα Νάσκου Περράκη, Το Έργο της Επιτροπής για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών, 1998 ([ηλεκτρονικός σύνδεσμος](#))

4. Leah Levin, Τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: Ερωτήσεις και Απαντήσεις, Έδρα ΟΥΝΕΣΚΟ «Διαπολιτισμική Πολιτική για Δραστήρια και Αλληλέγγυα Ιθαγένεια» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας-Θεσσαλονίκη και την ελληνική Εθνική Επιτροπή για την ΟΥΝΕΣΚΟ κατόπιν Συμφωνίας με την ΟΥΝΕΣΚΟ 2012:

[Α' Μέρος](#)

[Β' Μέρος](#)